

Språkstörning-en uppföljningsstudie

Ulla Ek

Leg psykolog

Professor

Specialpedagogiska institutionen-
SU

Definition

- **Generellt sett** handlar det om att barnets språkförmåga är lägre än vad man kan förvänta sig
- **Specifik språkstörning**; barnet har uttalade svårigheter att producera och/eller förstå språk men i övrigt har en åldersadekvat utveckling (eng. SLI). Svårigheterna är alltså i detta fall begränsade till det språkliga området.

- **Språkstörning** däremot är ett bredare begrepp och i gruppen barn med språkstörning finner man barn med flera olika utvecklings-relaterade diagnoser (eng.LI).

Hur vanligt?

- Språkstörning är en vanligt förekommande diagnos när det gäller barn i förskoleålder, förekomsten beräknas i litteraturen till cirka 5% men upp till 7% finns angiven i vissa studier.

Är det bara språket?

- I gruppen barn med språkstörning finner man barn med flera olika utvecklingsrelaterade diagnoser.
- Försenad eller avvikande språkutveckling ingår i en rad neuropsykiatriska diagnoser.
- Språket är ofta ett första tecken på att barnet är sent i utvecklingen rent allmänt.

En svensk studie

Miniscalco och medarbetare. Dev.Med. Child Neurol
2006;48:361-366

- 25 barn (21 pojkar 4 flickor) hade screenats fram - språkproblem vid 2-3 år
- Utredda vid 6 år
- 21 deltog i uppföljning vid 7 års ålder

Neuropsykiatrisk-, neuropsykologisk- och språkbedömning gjordes

Vid uppföljningen

Resultat

- 62 % (13/21) hade en neuropsykiatrisk diagnos (autism, atypisk autism, Asperger, ADHD och kombinationer av dessa)
- 4 hade svag begåvning (BIF); 4 utvecklingsstörning (ID)

Överlapp mellan diagnoser fanns

Slutsatser

Stor risk för neuropsykiatriska funktionsnedsättningar hos barn med denna diagnos

”It appears that children with early language delay more often than not may have a complex neuropsychiatric clinical presentation at school age”

Språkproblem som kvarstår upp i 6-årsåldern
predicerar utvecklingsrelaterade avvikelser.

(Många internationella studier pekar åt samma håll)

Developmental profiles and auditory perception in
25 children attending special preschools for
language-impaired children
Fernell och medarbetare, 2002

- 25 barn från 5 (av 7) språkförskolor i Stockholm
- Alla barn ordentligt utredda före placering- i språkförskola-alla hade bara språkdiagnosen.

Studien

- 18 pojkar och 7 flickor
- Mellan 5 och 7 år
- Moderat - svår språkstörning
- Föräldraintervju
- Psykologtestning (Leiter)
- Frågeformulär avseende ADHD, autism
- Motorisk bedömning
- Bedömning hörsel och språkfunktion

Resultat

- Resultat: 20/25 visade **tecken på** att ha andra utvecklingsrelaterade svårigheter.
 - 7 låg begåvningsnivå
 - 8 uppmärksamhetssvårigheter
 - 7 symptom inom autismspektrum
- Två av de 5 hade mild språkstörning

Sedan..

- Alla började i skolan
- Tio år gick
- 2010 började vi planera en uppföljning
- 2010-11 pågick uppföljningen

Teenage outcome after speech and language impairment at preschool age

Neuropsychiatric Disease and Treatment – in press

Ulla Ek- psykolog

Fritjof Norrelgen- logoped

Joakim Westerlund- metodlektor SU

Andrea Dahlman, Elizabeth Hultby - logopedstudenter

Elisabeth Fernell-barnneurolog

Syfte

Hur hade det gått?

- Kartlägga skolgång och skolprestationer
- Göra en kognitiv bedömning
- Kartläggning av ev. andra utvecklingsproblem
- Genomföra språkbedömning
- Samma funktioner som tidigare bedömdes

genomförandet

Föräldraintervju avseende 23 ungdomar:

Skolhistoria, "beteendescreeening", andra utredningar som genomförts, andra diagnoser? Skolbetyg

Psykologbedömning av 13 ungdomar. För andra delgav föräldrar tidigare utredningsresultat

Logopedbedömning av 15 ungdomar

I stort sett data från 23 ungdomar

Logopedbedömning

- Läsflyt
- Läs- och hörförståelse
- Ortografisk läsning
- Fonologisk avkodning
- "rapid naming"
- Stavning och begreppsförmåga
- Ordförråd
- Förståelse av meningar (TROG II)

Resultat

- 13 hade begåvningsnivå inom normalzonen
- 7 hade fått diagnos lindrig utvecklingsstörning
- 3 hade svag begåvning
- Signifikant låga värden vad gäller **arbetsminne och processing speed** – på gruppnivå.
- Verbal och icke-verbal IK inom normalzon

Resultat..

- 6 hade ADHD -diagnos
- 5 av dessa också en autismspektrumstörning-diagnos
- Ytterligare 4 hade drag/inslag av autism- men ingen diagnos
- 13/ 15 hade moderat/ svår språkstörning
- 13/15 hade moderata/svåra lässvårigheter
- 4 hade enbart språk och läsproblem- inget annat
- Endast en (pojke) hade varken språk- el. läsproblem

Skolgång

- 4 hade valt en teoretisk gymnasielinje
- 19 hade valt yrkeslinje, gick i särskolegymnasium, specialskola (2) eller gått om och gick i åk 9 när studien genomfördes

Huvudfyndet..

- “.. was that all adolescents exhibited developmental problems of various types and combinations. For the majority of them, **their language impairment was not the main problem**. Instead, their developmental profiles were dominated by a variety of cognitive dysfunctions, in many cases overlapping; these were: general cognitive impairments, ASD and deficits within the the attention spectrum”

Att tänka på

Språkproblem förekommer sällan isolerat

En bred utredning är nödvändig

Uppföljning viktigt

Om språkproblem kvarstår v. 6-7 år- se upp!

Språkstörning är nog ofta en "förstadiagnos"
precis som dyslexi